

Ὁ ΔΙΣ

ΔΗΜΗΤΡΗ
ΣΤ

Ὁ ΠΥΒΛΑΝΤΗΣ
Κ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΩΝ

Димітріа Болдникаго

Велика ѡбрѣте въз бѣдѣхъ тѣхъ побѣдѣнника вселѣннаа, страстотѣрпче, ѡзѣки побѣждѣюща. ѡкоже оубо лѣвѣ низложилъ еси гордыню, и на подемгъ дерзновѣнна сотвори въз несторѣ, тѣкѡ, свѣтче димітріе, хрѣтѣ бѣмъ молѣса даровати намъ велію мѣлостъ.

Величѣемъ тѣхъ, страстотѣрпче свѣтѣи димітріе, и чтемъ честнаа страданѣа твоѣа, ѡже за хрѣта претерпѣла еси.

Velika obríte v bidách t’á pobórnika vselénnaa, strastotérpče, jazýki pobiždájušča. Jákože úbo Ljjevu nizložil jesí hordýňu, i na pódvih derznovénna sotvorív Néstora: táko, svjáte Dimítrije, Christú Bóhu molísja, darováti nám vél’iju mílost’.

Veličájem t’á, strastotérpče svjatýj Dimítrije, i čtím čestnája stradánija tvojá, jáže za Christá preterpíl jesí.

NÁDEJ

Ó, Bože, Ty mi dávaš večnú nádej.
 Od Teba denne prosím blaho ja.
 V modlitbách duša odpočinok nájde,
 veď ony stále srdcu lahodia.

Lampadka krásne pred ikonkou horí,
 plamienok zlatou žiarou leskne sa.
 A či som zarmútený, skleslý, chorý,
 na Teba myslím v šírých nebesách.

Keď slzy tečú, vrásky čelo brázdia,
 v náručí Anjelik ma pohodjá.
 Hospodin, dajže krajom našim št'astia,
 nech vládne radosť, mier a pohoda!

Autor poézie a ilustrácie:
 Igor Kruk

PŮŤ DO LADOMIROVEJ

Dňa 14. 9. 2024 sa konala púť zo Stropkova do Ladomirovej. Počasie zrána bolo nepriaznivé, avšak to pútnikov neodradilo zúčastniť sa púte. Tak ako každý rok sa konala svätá Liturgia, po ktorej nasledovali raňajky, beseda a moleben za putujúcich. Pred 10:00 sme vyrazili zo Stropkova na cestu dlhú cca 16 kilometrov.

Aj napriek tomu, že bolo počas celej púte zamračené, zúčastnilo sa jej cca 230 pútnikov. Počas púte nesmeli chýbať modlitby pri krížoch. V polovici púte sme mali obed v kultúrnom dome. Naša cesta pokračovala a ďalšiu dlhšiu prestávku sme mali až v obci Vagrinec, kde nás v chráme čakalo duchovné slovo a neskôr vo Vagrinci u veriach pohostenie.

Po príchode do Ladomirovej sa konalo malé posvätenie vody, ku koncu sa veľmi rozpršalo. Napriek tomu, že v predpovedi počasia hlásili na celý deň silné dažďe, dokonca na niektorých miestach aj záplavy, nám celú púť nepršalo. Tu sa prejavila obrovská blahodať od Isusa Christa, aby sa naša viera ešte viac prehĺbila.

Potom začalo vsenočné bdenie. Ako hovorí Kristus: „*Ten, kto vydrží do konca, bude spasený.*“ Hlavná podstata tejto púte je, aby sme neupadli na duchu a aby sme mali pevnú vieru v jediného a pravého Boha Isusa Christa. Pútnici boli rôzneho veku či už mladí, alebo starší, hlavné bolo, že každý tam chcel ísť a pomodliť sa.

mládežníčka Katka a bohoslovec PBF

OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA NA PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTE

Dňa 30. septembra 2024 sa na našej fakulte uskutočnilo slávnostné otvorenie akademického roka. Slávnosť sa začala na Pravoslávnom kňazskom seminári svätou Liturgiou, ktorú viedol náš dekan, otec Š. Pružinský. Bohužiaľ, náš vладыka, blaženejší metropolita Rastislav nebol prítomný na tejto slávnosti. Slávnostnú svätú Liturgiu sprevádzal krásny ľudový spev (prostopinije) v podaní Speváckeho zboru Pravoslávnej bohosloveckej fakulty.

Po Liturgii sa všetci účastníci presunuli do areálu PBF, kde sa uskutočnila posviacka novej časovne (kaplnky) svätého Simeona Nového Teológa. Posviacku viedol taktiež náš ctený dekan v sprievode byzantského spevu otcov Nikolaja Pružinského a Milana Petriska. Po posviacke nasledovalo slávnostné agapé v aule našej fakulty, kde sa nám pri slávnostnom prípitku prihovárili otec dekan Š. Pružinský, otec vicerektor PKS J. Husár a ďalší nielen duchovní, ale aj bývalí absolventi našej fakulty.

Nech Hospod' Boh žehná našich učiteľov, študentov- seminaristov a všetkých, ktorí sa podieľali na príprave slávnostného otvorenia nového akademického roka na našej Pravoslávnej bohosloveckej fakulte.

brat Juraj

HLADÁME SPONZOROV

Drahí čitatelia,

keďže na Istine nám všetkým záleží, chceli by sme, aby sa zdokonaľovala a posúvala ešte ďalej. Radi by sme tiež zvýšili jej kvalitu. Toto sa však potom odrazí aj na jej cene. Preto by sme privítali Vaše dary.

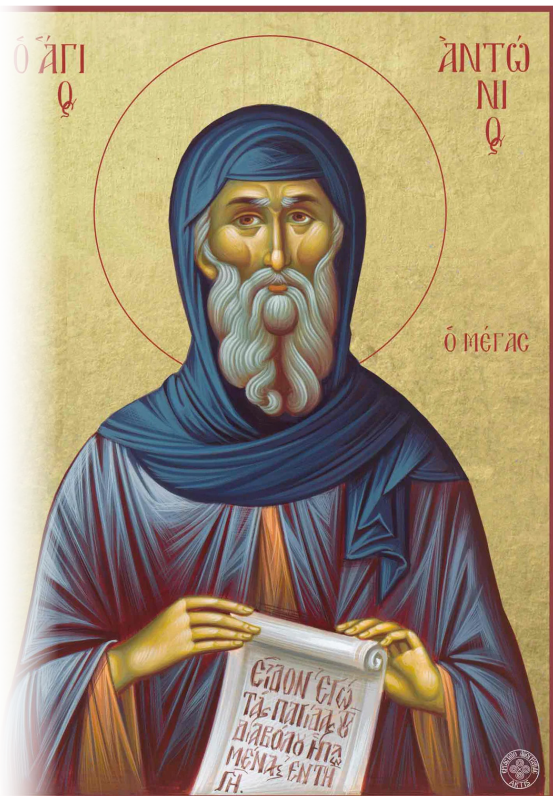
Takouto formou by sme mohli zvýšiť kvalitu, ale zároveň zvýšiť cenu len minimálne. My redaktori venujeme Istine svoj čas bez nároku na odmenu. Všetky peniaze idú len na tlač a poštovné. Ak môžete, pomôžte.

**IBAN (Fio banka):
SK19 8330 0000 0025 0228 2852**

VZNIK A PRVÉ ŠÍRENIE MNÍŠTVA

Rozvoj a šírenie mníšstva sa začalo po vláde Konštantína Veľkého, čo znamenalo zásadný posun v živote Cirkvi. Mníšstvo sa stalo neoddeliteľnou súčasťou duchovného života, ovplyvňujúc teologické myslenie, liturgickú literatúru a oživilo ideály ranokresťanského asketizmu. Základnou postavou tohto hnutia bol svätý Antónios Veľký, uznávaný ako „Otec mníšstva“. Jeho život, opísaný svätým Atanázom Alexandrijským, sa stal vzorom mníšskeho života a dôležitým pilierom pre jeho rozšírenie v Cirkvi.

Svätý Anton sa narodil v roku 251 v egyptskej dedinke Koma a viedol jednoduchý život ako koptský roľník. Jeho duchovná premena nastala v chráme, kde ho hlboko zasiahla Christova výzva: „Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj svoj majetok a rozdaj chudobným, a budeš mať poklad v nebi. Potom sa vráť a nasleduj ma“ (Mt 19, 21). Inšpirovaný týmito slovami Antonios predal všetok svoj majetok a okolo roku 286 odišiel do púšte, kde začal žiť prísny asketickým životom. Stal sa duchovným vzorom pre mnohých.

Počas kresťanských prenasledovaní, najmä okolo roku 311, Anton opustil svoju púšť, aby povzbudil veriacich a podporil tých, ktorí trpeli pre svoju vieru. Jeho povest' priťahovala veľké množstvo nasledovníkov, čo viedlo k vzniku kolónii pustovníkov. Tieto kolónie sa začali šíriť pozdĺž Nílu, kde ich Antónios organizoval. Pod jeho vedením tu pracovali, modlili sa a zachovávali zdržanlivosť. Tu ich tiež pomenovali slovom „monachi“, čo znamená osamelci a ich kolónie potom „lávy“.

Medzi Antoniovými nasledovníkmi bol aj Pachomios, ktorý rozvinul koncept komunitného mníšstva. Pachomios založil prvé spoločné mníšske komunity, kde mnísi žili spolu pod prísnu disciplínou a zdieľali všetky svoje zdroje. Pachomios zomrel v roku 346, no jeho vplyv na mníšske komunity, vrátane ženských, pretrval a jeho kláštory sa stali centrami duchovného života, pričom hlavným centrom bol monastier Phebôu.

Ďalší významní Antonioví žiaci, ako napríklad ctihodný Ammón a svätý Makárius, prispeli k šíreniu mníšstva. Mnohí mnísi, najmä v Nitrijskej púšti, sa stali známymi ako „nitrijskí mnísi“. V oblasti Tebaidy sa preslávil aj abba (otec) Šenute, ktoré-

ho komunita ovplyvnila budúci vývoj egyptského mníšstva.

Mníšstvo sa čoskoro rozšírilo aj do Palestíny prostredníctvom svätého Ilariona okolo roku 371 a neskôr do Sýrie, kde vznikali ďalšie veľké mníšske komunity. Vplyv egyptského mníšstva sa prejavil aj v Sýrii, kde sa rozvinuli vlastné asketické tradície. Tieto ideály mníšskeho života sa čoskoro dostali aj do Európy, kde sa adaptovali na západné prostredie. Spočiatku západný svet neprijímal mníšstvo vždy láskavo, aj keď ho podporovali i také authority ako svätý Ambróz Milánsky, či blažený Hieronym. Medzi významných západných mníchov patril Martin z Toursu, ktorý založil mníšske komunity vo Francúzsku.

Veľkú úlohu v kodifikácii mníšskych pravidiel zohral svätý Bazil Veľký, ktorý zdôrazňoval komunitný život. Bazilove pravidlá sa stali základom pre mníšstvo vo východnej Cirkvi, kladúc dôraz na disciplínu, modlitbu a prácu. Jeho vplyv sa rozšíril aj na Západ, kde inšpiroval reformátorov, ako bol Benedikt z Nursie, ktorý založil slávny kláštor Monte Cassino v roku 529, čím položil základy západného mníšstva.

Peter Bobak

Zdroj: Pavel Aleš, Cirkevné dejiny II. Kresťanská cirkev v období všeobecných snemov. **Foto:** ya.ru

*„Ak chcete slúžiť Bohu,
pripravte svoje srdce nie na jedlo, nie na pitie, nie na odpočinok, nie na pohodlie,
ale na utrpenie, aby ste znášali všetky pokušenia, ťažkosti a smútok.
Pripravte sa na prísnosti, pôsty, duchovné zápasy a mnohé strasti,
lebo mnohými ťažkosťami nám je určené vojsť do nebeského kráľovstva (Sk 14, 22);
Nebeské kráľovstvo sa zaberá násilím a tí, ktorí používajú silu,
sa ho zmocňujú.“ (Mt 11, 12)*

Svätý Sergij Radonežský

LITIA, ČASŤ VEČERNE

Na sviatočnej večerni a vsenočnom bdení sa koná na konci večerne, po prositeľnej ektenii za spievania stichír chrámu a sviatku, východ slúžiaceho duchovenstva s kadidlom a sviecami do predsieni chrámu na litiu. Keď kňaz vychádza z oltárnej časti medzi veriaci ľud, symbolizuje to výstup nášho Spasiteľa Isusa Christa z výšin svätosti, kde prebýva Boh a Cirkev ktorú stvoril, do hriešneho, trpiaceho a chorého sveta. Dá sa povedať, že vystúpenie duchovenstva z oltárnej časti je aj spojenie všetkých modliacich sa v chráme. Pokrstených, ale aj tých, ktorí na krst čakajú a pripravujú sa naň. V minulosti sa tento východ uskutočňoval preto, aby sme dali útechu kajúcim sa a katechumenom, ktorí stáli v predsieniach, ukazujúc im, že i oni môžu očakávať milosť od nášho Spasiteľa Isusa Christa a mať účasť na radosti sviatku. A v tento čas privolávame verných k účasti na modlitbe s kajúcimi sa, vzbudzujeme v nich pokoru a uvedomenie si svojej nehodnosti. Svätý Simeon Solúnsky o tom píše: *„Litia sa vykonáva v predsieni chrámu vo sviatky a v sobotu, a v čase akejkol'vek pohromy alebo nešťastia sa koná pri zhromaždení národa, uprostred mesta aj mimo neho.“*

Ďalej svätý Simeon objasňuje význam litie, spievanej v predsieni na večerni: *„V predsieni na večerni vykonáme litiu na znak toho, že náš Spasiteľ Isus Christos v posledné dni zostúpil k nám dole, a tým sa zmierujeme s ním. Stojac pred svätým chrámom, akoby sme stáli pred nebeskými bránami a pokorne Ho prosíme, lebo nehodní sme pozdvihnúť náš zrak do nebeských výšin, ak, stojac pred dverami, nezvoláme: Zhrešili sme! Vtedy aj sám Hospodín, vyjdúc nám v ústrety, s láskou nás objíma. Hľa, čo znamená pobožnosť a modlitba kňaza pred dverami! Ona znamená tolko, že on opäť prosí Hospodina otvoriť nám raj a nebo, alebo ešte lepšie, Božiu náruč, ktorú sme si na svoje nešťastie zatvorili.“*

Slovo „lithia“ je gréckeho pôvodu a znamená modlitbu mimo chrámu. Táto zmena miesta, výstup kléru od oltára do predsieni má oživiť modlitebnú pozornosť. Najstaršie stopy tohto zvyku sa objavujú už v 4. storočí v liturgickej praxi svätého mesta Jeruzalem, kde neoddeliteľnou súčasťou bohoslužieb bola návšteva tej či onej miestnej svätyne. Každý deň na konci večerne, ktoré sa slávili v chráme Vzkriesenia, sa veriaci pod vedením biskupa po bohoslužbe pri Božom hrobe za spevu cirkevných piesní vybrali uctiť si ďalšie blízke veľké svätyne, napríklad miesto ukrižovania a nájdenia kríža. Tu bola vykonaná krátka modlitba v tomto poradí: biskup prečítal modlitbu, požehnal katechumenov, potom povedal druhú modlitbu a požehnal veriacich; v tom istom čase všetci pristúpili k biskupovej ruke.

Tento čin možno nepochybne považovať za formovanie slúženia dnešnej litie. V súčasnosti litia spočíva v tom, že sa najprv spievajú litijné stichiry a potom diakon prednáša litijnú ekteniu, ktorá má päť prosieb, kde prosíme od Boha spásu ľudí, prosíme za vlast' a jej predstaviteľov, za predstaviteľov Cirkvi a za každú dušu, ktorá trpí a potrebuje Božiu pomoc. Vyprosujeme ochranu mesta alebo obce od hladu, záhuby, zemetrasenia, potopy, ohňa a za každý iný druh pohromy alebo nešťastia. Nakoniec všetci prítomní skláňajú hlavy a kňaz prednáša modlitbu, v ktorej prosí, aby

Hospodin prijal našu modlitbu, daroval nám odpustenie hriechov, odohnal od nás všetkých nepriateľov, upokojil náš život, zľutoval sa nad nami a spasil nás.

Potom nasledujú stichiry na stichovne, a nasleduje krásna novozákonná pieseň svätého prepodobného Simeona Bohopríjemcu „*Nyni otpuščaješi...*“, ktorá krásne potvrdzuje zmierenie človeka s Bohom na litii. Nasleduje Trisvjatoje po Otče náš a tropár sviatku, ktorý sa spieva trikrát. V čase jeho spievania kňaz s kadidlom a diakon so sviecou trikrát obchádzajú stolík v strede chrámu, na ktorom je položený litijník a na ňom je položených päť chlebov a nádoby s pšenitou, vínom a olejom. Následne kňaz požehnáva tieto dary, hovoriac modlitbu: „*Hospodi Isuse Christe Bože náš, blahoslovivyj pjat' chlibov i pjat' tysjašč nasytivyj, ...*“ Požehnanie týchto darov nám pripomína, či zoznamuje nás so starobylým zvykom, keď kresťania unavení nočným bdením sa uprostred chrámu posilňovali jedlom. Požehnáva sa päť prosfor, chlebov na znak udalosti zo Svätého Evanjelia, kde náš Spasiteľ Isus Christos piatimi chlebmami a dvoma rybami nasýtil päťtisíc ľudí.

Prosfore, víno a olej majú na litii aj svoj symbolický význam. Chlieb a víno predstavujú Telo a Krv nášho Spasiteľa Isusa Christa, olej je prastarý symbol Božieho milosrdenstva, pšenica je symbolom vzkriesenia a života vôbec. Táto myšlienka zaznieva aj v modlitbe, ktorú kňaz číta pri posvätení predložených darov. Bezprostredne po tomto požehnaní sa spieva trikrát „*Budi imja Hospodne...*“, tridsiaty tretí žalm: „*Blahoslov'ju Hospoda na vsjakoje vremja...*“ a nasleduje veľký odpust. Takto sa zakončuje sviatočná večerňa. Pri slávnostných príležitostiach a v čase spoločenského ohrozenia, nebezpečenstva sa litia vykonáva na poliach, námestiach alebo pri mestských hradbách.

Daj nám Bože silu, aby sme boli účastní nie len na veľkej večerni s litiou, ale aj na množstve iných bohoslužieb a aby sme úprimne vyprosovali pomoc a útechu do nášho každodenného náhlivého života.

Daniel Havaj

Zdroje: vk.com/wall-33648585_155397, pravlife.org/ru/content/chto-takoe-litiya-i-pochemu-na-vecherne-osvyashchayutsya-hlebcy-i-vino, diveevo-monastyr.ru/articles/vyhod-na-litiju, santosepulcro.co.il/saints/simeon-solunskij

POKORA SVÄTÉHO NEKTÁRIA EGINSKÉHO

Pokora je opak pýchy, zatiaľ čo pýcha je zdrojom každého hriechu, pokora je zdrojom každej cnosti. Pokora znamená, že prijímame všetko, čo sa nám deje v živote, nikoho neodsudzujeme ani pri tom najhoršom hriechu, neustále chodíme do chrámu, prijímame Telo a Krv Christa, svedčíme sa a snažíme sa byť neustále lepšími ľuďmi.

Svätý Nektarios bol muž, ktorý dosiahol nielen stav tejto pokory, ale je učebnicovým príkladom človeka, ktorý sa neustále zdokonaľoval. V cirkvi ho kňazi a biskupi považovali ako farizeja. Keď učil na bohosloveckej škole, tak ho napádali jeho nadriadení za spôsob jeho výučby. Za ženský monastier, ktorý založil, ho odsudzovali a tvrdili, že vytvára kult, unáša dievčatá a zotročuje ich tam. Aj cez všetky tieto strasti mal Nektarios v sebe neustále myšlienku: „Nesúďte, aby ste neboli súdení.“ (Mt 7,1)

Keď Nektarios učil na škole, stalo sa, že dvaja žiaci sa dostali do hádky a pobili sa medzi sebou. Žiaci boli odvedení ku Nektariovi, aby ich potrestal za to, že porušili školský poriadok. Neustále sa hádali a kričali na seba, aj keď boli predvedení pred Nektária. „Chlapci, kvôli vášmu správaniu ste mi nedali inú možnosť, než len potrestať samého seba.“ Povedal svätý Nektarios a žiaci sa divili jeho správaniu. Nektarios povedal, že nebude nič jesť a piť celé 3 dni a ak ich správanie bude pokračovať ďalej, tak sa bude aj on postiť dlhšie. Žiaci si odpustili medzi sebou a nedokázali uveriť pokore, ktorú práve videli. Nektarios nebol len učiteľom na škole, ale bol to pastier, ktorý sa stará o svoje ovečky.

Utrápený Nektários spravil mnohé zázraky, keď prišiel s mníškami na ostrov Egina. Vyliečil chlapca zo šialenstva, vyvolal dážď počas obdobia sucha, vďaka jeho pomoci sa darilo ostrovu a ženskému monastieru, ktorý založil. Mnohí mu to závideli, ale on sa len modlil k Bohu, aby bola Jeho vôľa a nie jeho vlastná.

Keď dostal chronickú prostatitídu, tak ho presunuli do nemocnice do Atén, kde strávil posledný rok svojho života. Modlil sa k Bohu a pokojne zosnul na nemocničnej posteli. Keď jeho telo presunuli naspäť na Eginu, kde sa konal pohreb, tak sa stalo, že každý, kto si ľahol na nemocničnú posteľ, sa zrazu vyliečil. O 10 rokov otvorili jeho hrob a zistili, že jeho telo bolo neporušené a voňalo.

Skutočne tento svätý muž (aj napriek všetkým jeho trápeniam, ktoré zažíval od ľudí), im nikdy neprestával pomáhať ani po zosnutí.

Simon Kereš

Zdroj: youtube.com/watch?v=UVIrNU5yvAo

Foto: christthesavioroca.org, fatheralexander.org, filippistours.gr

Akí pomýlení sú ľudia, ktorí hľadajú šťastie mimo seba - v cudzích krajinách a na cestách, v bohatstve a sláve, vo veľkom majetku, v potešeniach a prázdnych veciach, ktoré končia horkosťou! Postaviť vežu šťastia mimo nášho srdca je ako postaviť dom na mieste, ktoré je vystavené neustálym zemetraseniam.

Šťastie je v nás a blahoslavený je ten, kto si to uvedomil... Šťastie je čisté srdce, pretože také srdce sa stáva Božím trónom. Takto hovorí Pán o tých, ktorí majú čisté srdce: „Budem v nich prebývať a chodiť v nich; a ja budem ich Bohom a oni budú mojím ľudom.“ (2 Kor 6, 16) Čo iné by im mohlo chýbať? Nič, naozaj nič! Pretože majú vo svojich srdciach najväčšie dobro - samotného Boha!

Svätý Nektárij z Eginy

OVEČKA

Podobenstvo o kúkoli medzi pšenickou

Milé deti, aj tento mesiac si povieme o príbehu – podobenstve, ktoré Isus hovoril ľuďom.

„Podobné je Kráľovstvo nebeské človeku, ktorý zasial dobré semeno na svojom poli. Ale keď ľudia spali, prišiel jeho nepriateľ, nasial kúkol' medzi pšenicu a odišiel. Keď siatina vyrástla a vyklasila sa, ukázal sa aj kúkol'. Sluhovia prišli k hospodárovi a povedali mu: Pane, či si ty nezasial dobré semeno na svojom poli? Kde sa teda vzal kúkol'? Odpovedal im: Človek nepriateľ to urobil. Opýtali sa sluhovia: Či teda chceš, aby sme ho šli povytŕhať? On odpovedal: Nie! Aby ste pri vytrhávaní kúkoľa nevytrhali s ním nejako aj pšenicu. Nechajte, nech oboje rastie spolu až do žatvy, a keď príde žatva, poviem žencom: Povyberajte najprv kúkol' a zviažte ho do viazaníc na spálenie, ale pšenicu mi zhromaždite do stodoly.“

Toto podobenstvo nás poučuje o tom, že dobré veci, ktoré nás rodičia, kňazi a učitelia naučili a naďalej učia, si máme chrániť a rozvíjať. Máme si ich chrániť od zlých a neblahých vecí, ktoré nám svet ponúka.

Pospájaj správne názov k obrázku:

pšenica

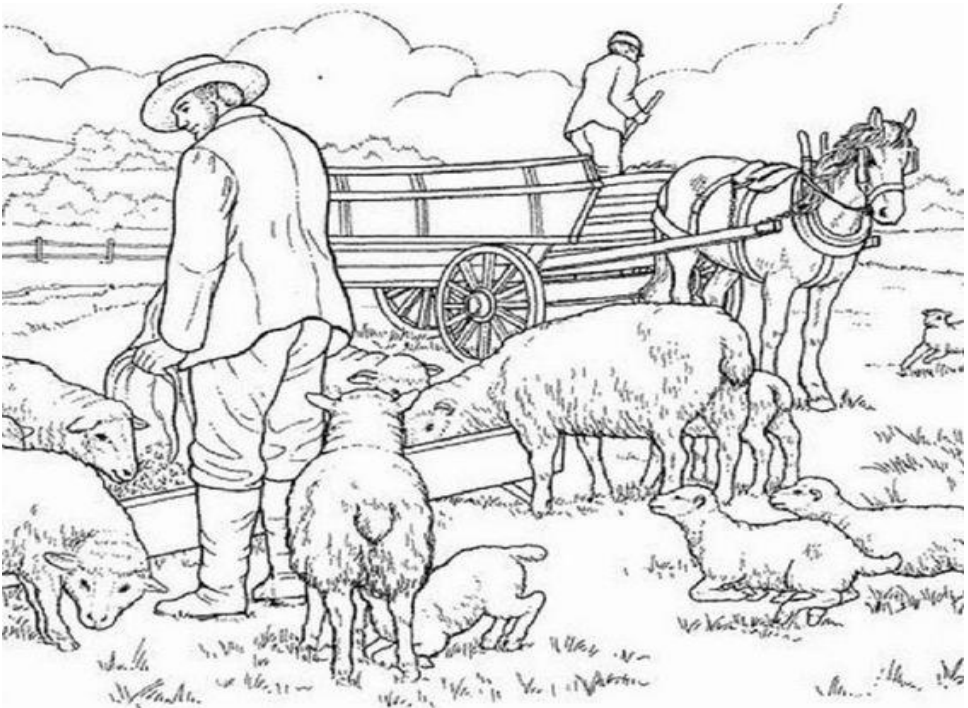

ruža

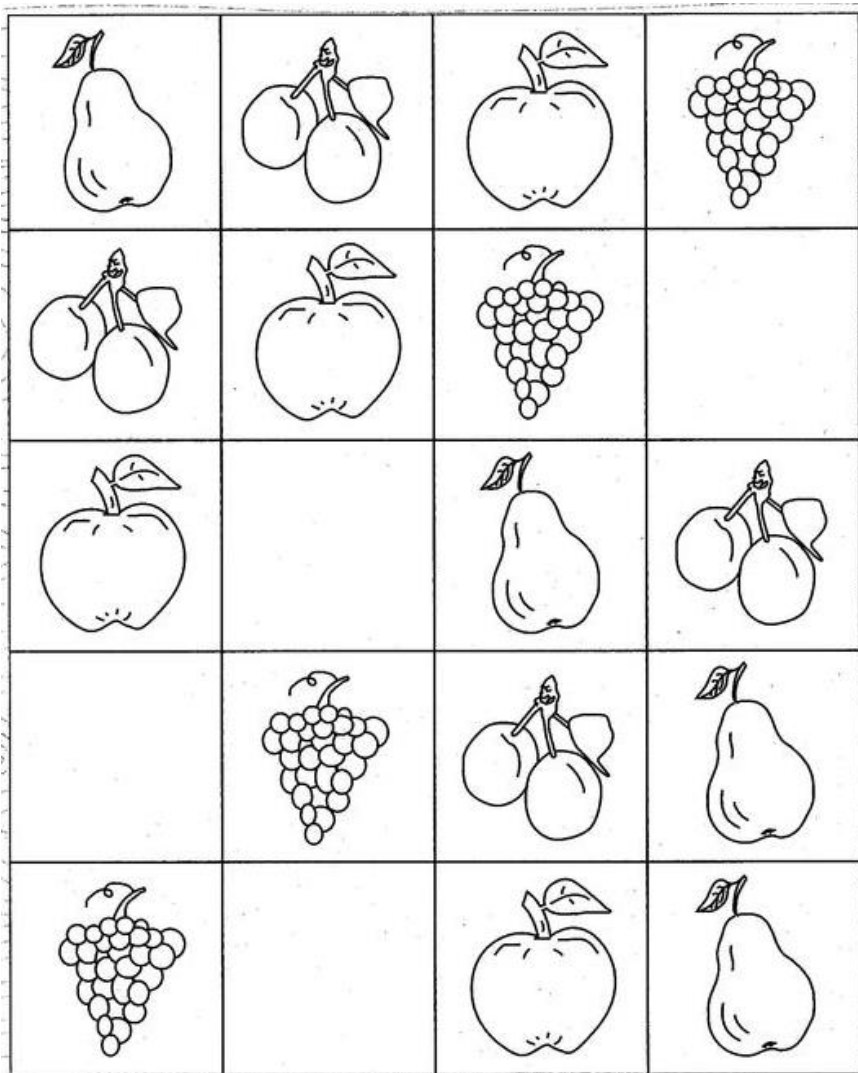
ruža

kukurica

Dokresli do kolónky v riadku ovocie, ktoré tam chýba, na základe prvého riadku:

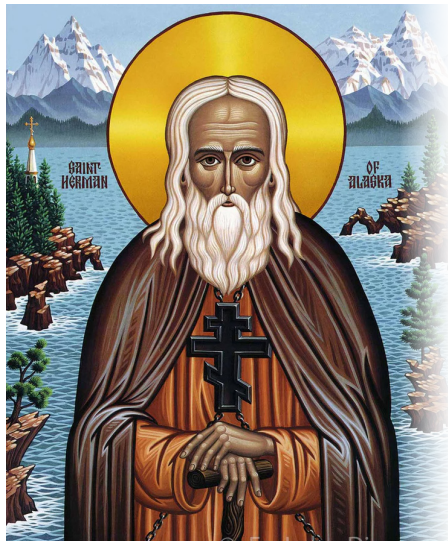
Vaše súťažné odpovede nám posielajte do 7 pracovných dní na adresu: sutaz.ovecka@gmail.com.

ZÁZRAKY SVÄTÉHO HERMANA ALJAŠKÉHO

Svätý Herman z Aljašky bol úžasným potešiteľom Boha. Jeho život bol plný pokory a asketickej práce. Taktiež bol skutočne naplnený zázrakmi a zázraky sa naďalej dejú na jeho príhovory – obzvlášť rýchlo pomáha svojmu aljašskému ľudu a sirotám všade vo svete. V tomto článku prinášame niekoľko zázrakov, ktoré sa udiali na príhovory svätého Hermana.

MODLITBY SVÄTÉHO HERMANA ZASTAVUJÚ POVODEŇ

Na Spruce Island (v preklade Smrekovom ostrove), kde svätý Herman pôsobil, bola kedysi povodeň. Obyvatelia prichádzali k svätému Hermanovi vo veľkom strachu. Otec Herman potom vzal ikonu Matky Božej z domu, kde žili jeho študenti, položil ju na „laidu“ (piesočnatý breh) a začal sa modliť. Po modlitbe sa obrátil k prítomným a povedal: „*Nebojte sa, voda nepôjde vyššie ako miesto, kde stojí táto svätá ikona.*“ Slová svätého sa naplnili. Voda sa zázračným a neveriteľným spôsobom zastavila na tomto bode a klesla. Svätý prisľúbil rovnakú pomoc na príhovor Matky Božej od tejto svätej ikony aj v budúcnosti. Ikonu zveril svojej učeníčke Sofii. V prípade budúcich povodní mala byť ikona umiestnená na rovnaké miesto ako predtým, tzv. laidu. Táto ikona sa na ostrove zachovala dodnes.

ZASTAVENIE LESNÉHO POŽIARU

Raz sa na ostrove v lese vznietil požiar. Svätý Herman so svojim žiakom Ignatijom v húštine lesa urobili pás široký asi meter, v ktorom prevrátili mach. Rozšírili ho až na úpätie kopca. Svätý povedal: „*Bud'te si istí, že oheň neprejde touto čiarou.*“ Na druhý deň, podľa svedectva Ignatija, nebola žiadna nádej na záchranu od ohňa. Oheň, tlačенý silným vetrom, dosiahol miesto, kde svätý Herman prevrátil mach. Oheň prešiel cez mach a zastavil sa, pričom zanechal nedotknutý hustý les, ktorý bol za čiarou.

ZMENA VETRA

V roku 1842, päť rokov po smrti svätého Hermana, arcibiskup Inokentij z Kamčatky a Aleutánov (neskôr kanonizovaný svätý Inokentij), bol blízko Kodiaku na plachetnici, ktorá bola vo veľkej núdzi. Pozrel sa na Smrekový ostrov a povedal si: „*Ak ste našli priazeň v Božej prítomnosti, otec Herman, potom nech sa vietor zmení.*“ Zdá sa, akoby neprešlo viac ako pätnásť minút, povedal biskup, keď sa vietor stal priaznivým a úspešne dosiahol breh.

Tatiana Vasiliou

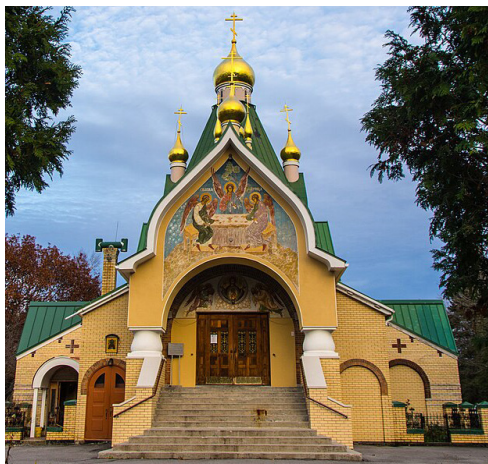
Zdroj: orthochristian.com/, OCA.org **Foto:** unionofallicons.com

MONASTIER NAJSVÄTEJŠEJ TROJICE V JORDANVILLE

Monastier Najsvätejšej Trojice je mužské mníšske spoločenstvo pod záštitou Synody biskupov Ruskej pravoslávnej Cirkvi v zahraničí. Nachádza sa blízko dediny Jordanville v štáte New York v USA. Svoj pôvod čerpá z Počajevskej lavry na Ukrajine, odkiaľ mnísi utiekli pred bolševickou revolúciou v roku 1917 do obce Ladomirová (Slovensko, okr. Svidník), kde založili známy monastier. Ako nasledovníci Počajevskej lavry pokračujú v misii, ktorú založil svätý Jov na prelome 17. storočia vydávaním kníh na osvetu veriacich.

Monastier Najsvätejšej Trojice založil v roku 1928 ruský jeromonach otec Panteleimon (Nižnik). Po desiatich rokoch strávených v monastieri svätého Tichona v Pensylvánii, chcel žiť prísnejší mníšsky život. Túto túžbu zdieľal s Ivanom Kolosom, miestnym riaditeľom zboru, žijúcim v monastieri. Spoločne sa rozhodli nájsť miesto, kde by mohli žiť „skutočný mníšsky život“. Odcestovali do okresu Herkimer v štáte New York, kde kúpili farmu Starkweather neďaleko Jordanville za zálohu 25 dolárov. Aby Panteleimon splatil hypotéku, pracoval

v leteckej továrni ako krídlový mechanik, kým Kolos zostal vo svojej farnosti. Na jar po Pasche v roku 1930 sa otec Panteleimon presťahoval na pozemok, zatiaľ čo Ivan Kolos a ďalší mních, otec James (Mosheruk), pracoval v továrni, kým im nevyplatili pozemky a mohli ísť do Jordanville. Život bol ťažký: bývali v malej budove, chovali koňa a kravu a namiesto sporáka používali na varenie jedla horúce kamene. Bratstvo obrábalo pôdu a začalo s výrobou mlieka. S pomocou nového člena bratstva, jeromonacha Ilju (Gavriliuka), ktorý bol tesárom, začali mnísi stavať veľký dom s kaplnkou a miestnosťou so šesťnástimi kéliami, ktorý dokončili v roku 1935. Novú budovu posvätil biskup Vitalij (Maximenko) 17. júna 1935. Na samom konci bohoslužby však vzduch naplnila vôňa horiaceho dreva. Nepoistená budova v hodnote 10 000 dolárov zhorela do tla. Mnísi, ukrytí vo vagóne, odmietli zúfať a rozhodli sa postaviť ešte lepšiu stavbu. Malé bratstvo čoskoro kúpilo ďalší, väčší dom v blízkosti. Získali aj tlačiareň a línotypový stroj a začali vydávať duchovné die-

la. V roku 1946 prišlo do Jordanville štrnásť nových mníchov, ktorých viedol biskup Seraphim (Ivanov). Patrili medzi nich niektorí budúci vodcovia ruskej Cirkvi v zahraničí, vrátane budúceho metropolitu Lavra (Škurlu), ktorý bol vtedy novicom Vasilijom. Bratstvo pôvodne sídlilo v monastieri svätého Jova Počajevského v Ladomirovej v Československu, ktorý založil arcibiskup Vitalij ešte ako archimandrita. Po krátkom pobyte v Mníchove prijali pozvanie biskupa Vitalija, aby sa pripojili k bojujúcemu bratstvu v Jordanville, výsledkom čoho bol najväčší pravoslávny monastier v Amerike. Bratstvo svätého Jova prinieslo so sebou cez Atlantik kníhtlačiareň svätého Jova. Až do pádu Sovietskeho zväzu bol monastier Najsvätejšej Trojice jediným miestom na svete, kde bolo možné sádzať v cirkevnej slovančine. V roku 1944 sa začala výstavba nového chrámu. Základný kameň chrámu bol položený v roku 1947 a bol dokončený v roku 1951. Stavbe chrámu výrazne pomohlo takmer 50 mníchov a laikov, ktorí vstúpili do monastiera po odchode z povojnovej Európy. Medzi nimi bol archimandrita Cyprian (Pyzhov), ktorý so svo-

jím pomocným mníchom Alipijom (budúci arcibiskup Chicaga) vyzdobil interiér chrámu viac ako 400 ikonami. V rokoch 1954 až 1957 boli postavené nové monastierske budovy. 3. decembra 2011 sa kláštor stal národnou historickou štvrtou.

Monastier je známy svojou vydavateľskou činnosťou a seminárom Najsvätejšej Trojice. Bohoslužby sa konajú v cirkevnej slovančine a angličtine. V monastieri sa nachádza ateliér a škola ruskej ikonografie pod vedením žiakov majstra ikonopisca otca Cypriána (Pijoff). Monastier Najsvätejšej Trojice má mnoho aktivít a programov, v ktorých sú mnísi zamestnaní. Medzi hlavné oblasti poslúšania pre mníchov a seminaristov počas celého roka patrí práca v tlačiarňi, kníhviazačstve, kníhkupectve, kuchyni, pekárni, ikonopiseckom štúdiu ako aj všeobecná údržba a domáce práce ich rozsiahleho majetku. Počas letných mesiacov mnísi tiež pracujú v záhrade, včelíne a pri údržbe cintorínov. Počas akademického roka mnohí mnísi vyučujú v seminári.

Nikola Kahancová

Zdroj: jordanville.org, en.wikipedia.org

ROZHOVOR S PROTODIAKONOM ANDREJOM PSAREVOM, PROFESOROM SVÄTO-TROJICKÉHO PRAVOSLÁVNEHO SEMINÁRA V JORDANVILLE (NEW YORK, USA)

Prof. Andrej Psarev sa spolu s otcom Petrom Sorokom, pred rokom zúčastnili medzinárodnej vedeckej konferencie v Ríme, organizovanej Slovenským historickým ústavom, na počesť 100. výročia od založenia Pravoslávneho monastiera prepodobného Jova Počajevského v Ladomirovej (okr. Svidník). Rovnakú prednášku predniesol otec Andrej aj na PBF PU v Prešove 15.12.2023 a potom i v Sninskom kaštieli. Vo svojej prednáške priblížil prostredníctvom fotografií - spomienky Metropolitu Lavra (Škurlu), rodáka z Ladomirovej.

1. Pán profesor, odkiaľ pochádzate a kde v súčasnosti pôsobíte?

Narodil som sa v Moskve vo vtedajšom ZSSR. Po ukončení strednej školy som prijal Pravoslávie. Počas jednej mojej návštevy USA som absolvoval púť do Sväto-Trojického monastiera v Jordanville. A tak som sa v roku 1990 zapísal na štúdium do tohto seminára. Magisterský stupeň štúdia som úspešne ukončil vo Vladimírovskom teologickom seminári v New Yorku. Následne som ukončil doktorandské štúdium Byzantskej histórie na Univerzite v Belfaste v Severnom Írsku. Žijem a pôsobím v Jordanville už 30 rokov. Slúžim ako protodiakon v katedrále Svätej Trojice, no moja hlavná práca je prednášať v seminári. V roku 1995 ma vладыka Lavr († 2008) a zároveň rektor seminára, poveril vyučovaním a tak prednášam históriu ruskej cirkvi, cirkevné právo a byzantskú históriu v miestnom anglickom jazyku. Niektorí zo študentov ovládajú základne modlitby v cirkevnej slovančine a tak sa bezprostredne pred prednáškami modlíme „Carju Nebesnyj“, či sviatočné modlitby ako „Christos Voskrese“.

2. „Od Ladomirovej k Jordanvillu“ – Pravoslávny monastier sv. Trojice v Jordanville je duchovným centrom Ruskej zahraničnej cirkvi a pokračovaním monastiera prep. Jova Počajevského v Ladomirovej. Čo bolo prínosné pre Jordanville v tomto smere?

Po príchode ladomirovských mníchov do Jordanvillu sa bratstvo rozrastalo, tlačiareň prosperovala, v roku 1948 bol otvorený duchovný seminár, v ktorom mnohí z mníchov študovali a kde onedlho i prednášali. V archíve monastiera sa chránia mate-

riály spojené s misijnou činnosťou v Lodomirovej. Keď som s otcom Petrom Sorokom pred rokom osobne navštívil toto vzácné duchovné miesto v Lodomirovej, pomyslel som si, že 20 rokov tohto monastiera sa zdá byť veľmi krátka doba. Človek sa môže dožiť aj 100 rokov. A predsa koľko stihli urobiť títo mnísi za tak krátku dobu 20 rokov! Tým, že boli prístupní miestnym obyvateľom, zaoberali sa naplno misionárstvom a že tento monastier nebol pred ľuďmi uzavretý. Čas zápasov, sebaobetovania, podvihov, tvrdej práce, vrúcnych modlitieb z lásky k Bohu a bližným priniesol svoje plody...

Súčasný monastier v Jordanville si zachoval svoje fungovanie podľa „ladomirovského modelu“. Spadá pod Ruskú zahraničnú pravoslávnu cirkev so sídlom v New Yorku, na čele s jej súčasným prvohierarchom metropolitom Nikolajom. Rozprestiera

sa v centrálnej časti štátu New York, 4 hodiny cesty autom od hraníc s Kanadou a Niagarských vodopádov. Dlhé roky v ňom žil a duchovne ho viedol nebohý metropolita Lavr. Na igumenskom mieste ho nahradil jeho duchovný syn, taktiež s rusínskymi koreňmi, episkop Luka (Murianka). Žije v Jordanville už od roku 1975 a jeho predkovia pochádzali z poľskej Galície. V Jordanville sa nachádza katedrálny chrám Svätej Trojice, nižný chrám prepodobného Jova Počajevského. Svätyne, ktoré sa tu uchovávajú, sú: mošči kyjevopečerských svätých, čiastočka z hlavy svätého Jána Krstiteľa z Lodomirovej a iné. V katedrálnom chráme slúžime v dvoch jazykoch: po cirkevnoslovansky a po anglicky. Evanjelium sa číta zväčša paralelne v oboch týchto jazykoch. V súčasnosti žije v monastieri okolo 30 mníchov. Sú to zväčša prisťahovalci, ktorí pochádzajú z Ruska, ale i Američania, Kanadania, ktorí hľadali a našli Pravoslávie v dospelosti. V tomto monastieri nehľadajte nejakých starcov, či vyznávačov. Monastier má svojich duchovníkov, život je prostý a zachováva si duchovnú striedmosť. Nebohý otec Kyprján, duchovník vладыку Luku, ktorý rozpísal aj chrám v Lodomirovej, držal pri zemi všetkých, ktorí začínali „lietať v oblakoch“.

Mužský monastier Svätej Trojice dnes prekvitá, znamená to, že táto misia je prospešná, keď sem vstupujú ďalší poslúčníci. Prichádza tu aj mnoho pútnikov, pre ktorých je k dispozícii ubytovanie. Zaujímavosťou je, že ho zabezpečuje práve manželský pár zo Slovenska.

3. „Typografia“, tlačiareň prepodobného Jova Počajevského v Jordanville sa stala duchovným pokračovaním práce ladomirovskej „obiteli“. Viedla sa tak misionárska práca veľkého významu.

Tlačiareň v Jordanville započala svoju činnosť v 30 rokoch, pred 2. svetovou vojnou. Keď sem prišli mnísi z Ladomirovej, pokračovali v tlači svojich zabehnutých publikácií. Vydávali sme časopis „Pravoslávna Rus“, bol som redaktorom a vladyka Lavr šéfredaktorom, pomáhal som. Mojou úlohou bolo vyhľadávať, zozbierať materiály a odovzdať ich vladykovi. On si všetko poprezeral, posúdil, čo sa hodí do ďalšieho čísla a následne to schválil do tlače. Vždy si prečítal všetky korektúry. Mal bohaté skúsenosti, bol veľmi starostlivý a každý deň prichádzal do tlačiarne.

V súčasnosti sa v Jordanville vydávajú knihy v anglickom jazyku, robia sa preklady z ruského jazyka do angličtiny, pričom tematicky sa čerpá z diel Ruskej pravoslávnej cirkvi. V miestnosti bývalej tlačiarne dodnes stojí ikona prepodobného Jova Počajevského s jeho mošcami, ktorú dostali bratia ladomirovského monastiera v roku 1930 ako požehnanie a potvrdenia pokračovateľov tlačiarne od bratstva Počajevskej lavry. Ikona pôvodne stála v rohu tlačiarne v Ladomirovej a po odchode do USA ju bratia zobrali zo sebou do Jordanvillu. Aj keď sa už v tejto miestnosti tlačiareň nenachádza, ikona tu zostala ako symbol patrónstva prep. Jova nad týmto monastierom a pamiatka na Ladomirovú.

4. Dňa 16. 03. 2023 uplynulo 15 rokov od zosnutia metropolitu Lavra, prvohierarchu Ruskej pravoslávnej cirkvi v zahraničí. Aké sú Vaše spomienky na vladyku, otec Andrej?

Vladyka Lavr odišiel zo Slovenska ako 16-ročný chlapec. V útlom veku mu zomrela mama, a tak bol od detstva vychovávaný ladomirovskými mníchmi. Bol skúsený, vedel po francúzsky, vyznačoval sa skromnosťou a málo rozprával. Popri tom veľmi dobre vedel, ako žijú obyčajní ľudia, chápal ich nemoci, súcitil s nimi. Vedel pomocou dvoch slov opísať človeka, vyzdvihnúť jeho podstatu. Bol otvorený ku každému človeku, ochotne odpisoval ľuďom, ktorí mu písali. Nedelil ľudí na veľavážených, či menej dôležitých. Zanechal po sebe takýto prekrásny prístup k ľuďom, čím bol veľkým vzorom pre nás. Bol vladykom, rektorom seminára, predstaveným monastiera.... a všetko robil s veľkou láskou a pokorou. Vladyka mal veľmi rád náš monastier v Jordanville. Každý deň o 5.00 ráno prichádzal do chrámu na polnočnicu a Liturgiu. Stretával sa s bratmi v jedálni ako obyčajný mních. Hocikto mohol k nemu pristúpiť a opýtať sa ho na niečo. Mal svoj štýl aj humor, no pritom si zachovával správnu a pevnú pravoslávnu vieru. Netúžil sa stať metropolitom, prvohierarchom a hlavou Ruskej pravoslávnej cirkvi v zahraničí. Prijal to iba ako „poslušanie“. Keď ho zvolili, myslím si, že ho to stálo veľa síl, lebo si želal radšej žiť bez tejto funkcie. To čo urobil - zjednotenie ruskej cirkvi - akt o kanonickom spoločenstve, nikto neočakával, bolo to v jeho prípade dosť neobvyklé. Vladyka bol človek cirkvi, bol veľmi opatrný a nikdy nehovoril jednoznačne: „áno“ alebo „nie“, ale skôr: „pozrieme sa na to bližšie a uvidíme.“ Často spomínal na svoje rodisko - dedinku Ladomirovú a s radosťou komentoval pamätné fotografie. Vo svojom rodisku mal rodinu a ľudí, ktorí mu boli blízki, a preto sa vždy tešil, keď mohol pricestovať na Slovensko, kde prežil svoju ranú mladosť.

5. Pán profesor, čo by ste na záver odkázali našim mládežníkom a čitateľom?

Pre našich seminaristov v Jordanville by bolo veľmi zaujímavé a prínosné nadviazať spoluprácu a kontakty so Slovenskom. Spoznať, ako žijú pravoslávni Slováci. Vzájomná podpora a výmena skúseností môžu byť prepojením a prínosom pre súčasnú mladú generáciu i budúce vzťahy.

Za rozhovor ďakuje Eva Kahancová

SVÄTÍ NOVÍ MUČENÍCI LAMBROS, TEODOR A NEZNÁMY, KTORÝ BOL UMUČENÝ VO VRACHORI (+ 1786) (2. 11.)

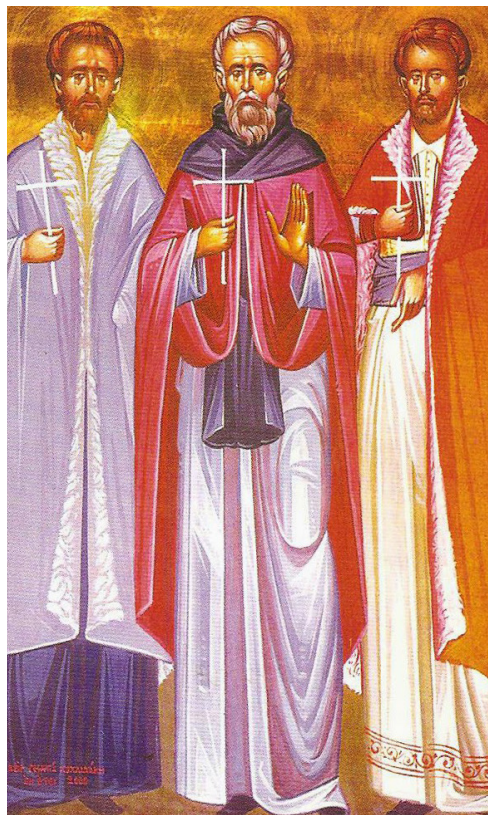
Svätí noví mučeníci Lambros, Theodor a neznámy pochádzali z Peloponézu a ich povoláním bolo obchodovanie. Keď sa na nejaký čas zdržiavali v Ioannine kvôli obchodu, naučili sa albánsky jazyk. V roku 1786 sa rozhodli vrátiť domov do Morey. Vyrazili na cestu a dorazili do Vrachori (dnešné Agrinio), kde sa rozhodli stráviť noc. Na vstupe do mesta stál vyberač daní, ktorý vyberal Harac, čiže daň z hlavy, ako to vyžadoval zákon od rímskych poddaných. Traja obchodníci sa rozhodli predstierať, že sú moslimovia, aby sa vyhli plateniu dane. Keď prechádzali okolo miesta, kde sedel vyberač daní, pozdravili ho moslimským pozdravom „Salaam Alaikum“. Mysliac si, že ide o moslimských Arvanitov, nechal ich voľne prejsť.

Vstúpili do mesta a prenocovali v nejakom dome, aby skoro ráno pokračovali v ceste domov.

Turci však chceli vidieť, kde sa títo cudzinci zdržiavajú a možno od nich získať nejaké správy z Ioanniny, preto poslali niekoho do domu, kde sa svätí zdržiavali.

Keď sa priblížil k domu, nezaklopal hneď na dvere, ale zostal vonku a počúval, čo hovoria. V tej chvíli svätí rozprávali domácemu pánovi, ako sa im podarilo vyhnúť sa plateniu dane len jedným pozdravom „Salaam“.

Keď to Turek počul, uvedomil si, že sú kresťania a bez toho, aby vošiel dnu, utekal okamžite oznámiť túto správu tým, ktorí ho poslali. Ako divé zvery vtrhli do domu, chytili ich a doslova odviekli k súdu, kde oznámili sudcovi:

„Títo traja muži, hoci sú Rimanmi, prešli okolo našej daňovej stanice a pozdravili nás slovami Salaam Alaikum. Musia byť odsúdení, pretože povedali to, čo je zvykom u Turkov a nie u Rimanov. A keďže sa vysmievali viere, potom podľa zákona musia byť potrestaní, pokiaľ si nezamilovali islam a nedali sa obrezať.“ Sudca sa ich potom spýtal, či je to všetko pravda. Svätí mučeníci odpovedali úprimne:

„Áno, je pravda, že sme pozdravili, ako je zvykom u Turkov, aby sme sa vyhli plateniu dane, ale neprišli sme milovať islam.“

Sudca odpovedal:

„Teraz sa musíte určite stať Turkami, ak si chcete zachrániť život, inak budete mučení a zabití.“

Keď to svätí počuli, dali sudcovi príslušnú odpoveď:

„My sme to povedali, aby sme ušetrili peniaze, ale zaprieť svoju vieru je pre nás nemožné. Urobte s nami, čo chcete.“

Sudca nariadil, aby ich nemilosrdne zbili a uväznili. Vo väzení sa navzájom utešovali. Jeden z nich, ktorý vedel čítať, povedal: *„Dajte si pozor, bratia moji, aby ste neochabli a neprišli o túto výhodnú výmenu. Budeme musieť trochu vydržať, aby sme čoskoro získali večný život. Nebudme smutní pre našich príbuzných, ani*

pre našich priateľov, ani pre našu dočasnú vlasť, ale statočne sa postavme za víeru v Christa, aby sme s radosťou vstúpili do druhej vlasti, ktorá nemá konca.“

Po niekoľkých dňoch pôstu vo väzení ich opäť priviedli pred sudcu, ktorý po vypočúvaní nariadil, aby ich znova zbili a uväznili. O päť dní neskôr ich znovu predviedli pred súd, kde bol vydaný rozsudok.

Katovia ich zobrali, jedného obesili na strome neďaleko trhoviska, druhého mimo chrámu svätého Dimitrija a tretieho na okraji námestia. Tak traja mučeníci bez toho, aby to očakávali, získali víťazné koruny od Pána.

Zdroj a foto: johnsanidopoulos.com

CTIHODNÝ SEBASTIÁN (DABOVIČ) SANFRANCISKÝ A JACKSONSKÝ († 1940) (17. 11. / 30. 11.)

Narodil sa 9. júla 1863 v San Franciscu v rodine srbských prisťahovalcov. Pri svätom krste dostal meno Jovan. Ako mladý odišiel do Ruska, kde nastúpil ako študent do Petrohradskej duchovnej Akadémie. O štyri roky potom prijal mníšsky postrih s menom Sebastián a tiež diakonské svätenie. Po ukončení štúdia sa vrátil do USA, kde začal slúžiť v sanfranciskom chráme svätého Alexandra Nevského. Potom bol rukopoložený na kňaza a stal sa pravoslávny misionárom na západnom pobreží USA.

Jeromonach Sebastián založil niekoľko chrámov a škôl v štátoch Washington a Kalifornia. Pracoval aj v administrácii v ruskej duchovnej misii v Severnej Amerike pod vedením vtedajšieho

biskupa Tichona (Bellavina). Božie slovo šíril anglicky, srbsky a rusky.

Počas svojho života na cestách, tento misionár preplával pätnásťkrát Atlantický oceán, deväťkrát Tichý oceán, niekoľkokrát musel navštíviť svoju vlasť - Srbsko, navštevoval aj Rusko a uskutočnil aj misijné cesty do Japonska, kde sa stretával so svätým Nikolajom (Kasatkinom), arcibiskupom japonským.

V roku 1905, už v hodnosti igumena, bol otec Sebastián ustanovený predstaveným srbských pravoslávnych cirkevných obcí, potom bol ustanovený predstaveným srbskej duchovnej misie v Amerike. Za svoju dlhoročnú obetavú prácu na vinici Christovej mu bola roku 1905 udelená hodnosť archimandritu.

V roku 1910 otec Sebastían odišiel do Srbska, kde slúžil ako vojenský duchovný v priebehu 2. balkánskej vojny (1912-1913), rovnako aj v priebehu 1. svetovej vojny (1914-1918). V roku 1936 sa vrátil do Srbska, kde začal žiť v monastieri Žiča. Roku 1940 ctihodný otec Sebastían zosnul v Pánovi.

Pochovával ho jeho veľký priateľ, svätý Nikolaj Velimirovič. Ten ho pomenoval bezhriешným človekom a najväčším srbským misionárom modernej doby.

Archimandrita, Sebastían bol známy medzi srbskými prisťahovalcami, ale aj vo svojej vlasti ako „otec srbského Pravoslávia v Amerike“. Zaslúžil sa o založenie niekoľkých srbských chrámov a škôl v USA. Boli to vôbec prvé srbské pravoslávne chrámy na novom kontinen-

te. Zakladateľ Pravoslávia na americkej pôde zostal v pamäti Srbov v Spojených štátoch vďaka svojej apoštolskej, misionárskej a literárnej práci, ktorú obetavo konal štyridsaťšesť rokov. V roku 2007 boli sväté pozostatky ctihodného Sebastiana prenesené do chrámu svätého Sávy v štáte Kalifornia, ktorý založil sám ctihodný Sebastían. 4. septembra 2015 v chráme svätého Štefana, kniežata srbského v Alhambre, v Kalifornii, za účasti Jeho svätosti patriarchu srbského Irineja (Gavriloviča) sa uskutočnilo pripočítanie ctihodného otca Sebastiana Sanfranciského a Jacksonského do zástupu svätých.

Zdroj a foto: zivotysvatych.blogspot.com

Zuzana Sadilková

POUČNÉ SLOVÁ ARCHIMANDRITU JÁNA KREŠŤANKINA

„Zmyslom modlitby nie je vyčerpať sa, ale naučiť sa pokorne odovzdať sa do Božej vôle a trpezlivo znášať všetko, čo Hospodin dovolí.“

„Začnite žiť podľa zákona lásky. Tento zákon je jasný veriacim aj neveriacim.“

„Nenechávajte deti a ich výchovu na náhodu, televíziu a ulicu. Je to hriech, a to veľký. Modlite sa čo najviac a keď je to možné ovplyvňujte ich životné rozhodnutia. Pochopiteľne, nenásilne, vstúpaním a objasňovaním pravdy o pominuteľnosti prítomnosti a vedomia nanúteného vonkajším svetom.“

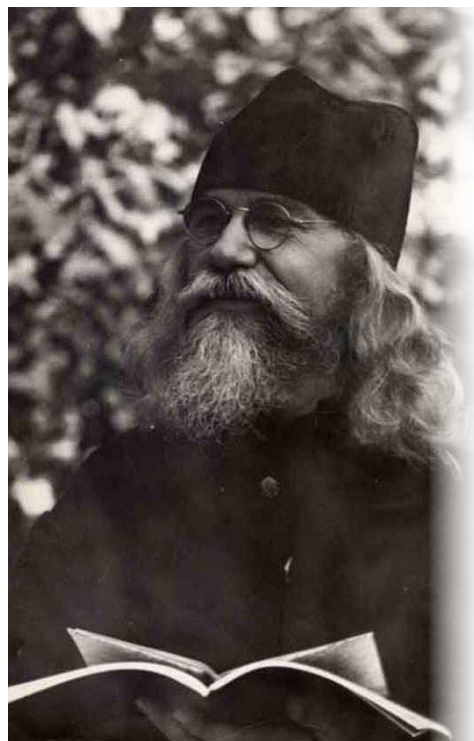
„Naučte sa jednu veľmi dôležitú lekciu: neponáhľajte sa nahliadnuť do zajtrajška, žite dneškom, naučte sa vidieť Božiu vôľu v prítomnom okamihu. Ale treba mať aj neočvejené odhodlanie ju naplniť.“

„Zasväťte nedeľnú Liturgiu Bohu a uvidíte, ako sa všetky vaše záležitosti dajú do poriadku. Hospod' pošle blahoslovenie na všetko vaše úsilie.“

„Modlite sa za svoje deti a pomáhajte im, ako len môžete. Ešte sa nenaučili žiť a nepoznajú skutočné hodnoty života, a preto im vaše rady teraz nepomôžu, ale modlitba, ktorú pred nimi konáte v skrytosti, obmäkčí zatvrdnuté srdce.“

„Ak ste bohatí, zachráňte sa dobročinnosťou, súcitom a pokornou štedrosťou, buďte bohatí v Bohu. Ak ste chudobní a chorí, zachráňte sa trpezlivosťou a pokornou miernosťou pred Božou voľou. Nehľadajte svoju vlastnú, ale Božiu priazeň a priazeň tých, ktorých Hospod' postaví na vašu životnú cestu. Boh nie je nespravodlivý, nie je nič náhodné a každý človek na našej životnej ceste je našim sprievodcom do večného života, len musíme pochopiť, ako mu môžeme byť užitoční. Nezatvárajme svoje srdcia nemilosrdnosťou a krutosťou, lebo len to nám môže zatvoriť vytúžený svetlý raj.“

„Veľa si čítal, ale nepochopil si to hlavné, že duchovný život začína poznaním seba a svojich slabostí a nie súdom ostatných. Najdeštruktívnejšie hriechy sú pohoršovanie a odsudzovanie. Preto začni pozorne vyháňať zo svojej duše a srdca tieto dva hriechy.“

SVÄTÝ CISÁR JUSTINIÁN

Asi každý z nás už mal v ruke životy svätých a o mnohých svätých tiež počul. Svätci totiž tvoria neoddeliteľnú súčasť pravoslávnej duchovnosti a kultúry. Ukazujú nám, že k Bohu sa dá dostať naozaj všelijakými cestami, často veľmi kľukatými či trnistými. No sú zas aj takí svätí, ktorí sa oddali Bohu v mladosti (vo forme mníšstva) a celý život mu týmto spôsobom slúžili. Svätí sú tiež akýmiisi svedkami dejinnej cesty Cirkvi. Sami cirkev formovali a formujú. No spôsob myslenia ľudí sa v dejinách mení. Inak premýšľal človek stredoveký, inak zase človek doby industrializovanej a inak aj dnes my, moderní ľudia. A keď dnes, s odstupom storočí pozeráme na životy stredovekých svätcov, môže sa nám zdať, že ich zmýšľanie je nám akosi cudzie a vzdialené. Príkladom, s ktorým sa často stretávame, sú napríklad svätí cisári Východorímskej alebo Byzantskej ríše. Konštantín a Helena či Justinián sú nám však známi aj ako historické osobnosti. A náhľad na nich z oboch strán je rozdielny.

Svätý cisár Justinián je známy tým, že za dobu jeho vlády dosiahla ríša obrovské rozmery, previtala kultúra a vzdelanosť. Justinián však tiež musel čeliť aj výzvam, ako bolo napríklad známe povstanie Nika v Konštantínopole, kvôli ktorému bol takmer na pokraji zúfalstva. Chcel opustiť mesto aj ríšu, no vďaka svojej manželke Teodore zostal, avšak nemal na výber a povstanie musel tvrdo potlačiť. Pochopiteľne, táto situácia sa stala tragickou pre mnohých ľudí a náš dnešný humanistický pohľad vníma Justiniána v tejto situácii skôr negatívne. Zabúdame však na to, že hodnotenie tejto udalosti a podobných prípadov na základe nejakých všeobecných kritérií moderného veku nie je správne ani z ľudského, ani z historického hľadiska. Pre nás príliš kruté tresty a tvrdý zásah voči oponentom boli často zárukou, hoci nie dlhodobou, no načas isto

účinnou, stabilizácie pomerov v ríši a upevnenia postavenia panovníka, bez čoho vtedajší systém nemohol v žiadnom prípade fungovať.

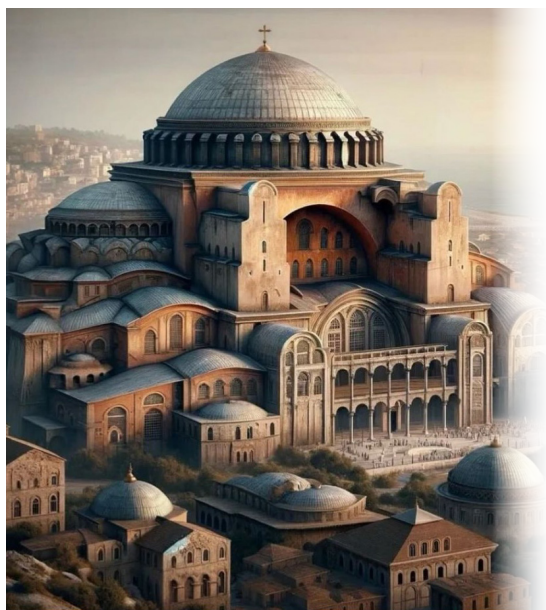
Tieto a podobné momenty v životoch našich svätých ľudí, najmä panovníkov a vojakov, nás nemusia zneisťovať a privádzať k pochybnostiam. Ale tiež nie je nutné pred týmito skutočnosťami zatvárať oči. Svätý cisár Justinián bol okrem toho aj veľkým staviteľom, práve za jeho vlády bol vybudovaný chrám Božej Múdrosti (Hagia Sofia) v Konštantínopole či monastier svätej Kataríny na hore Sinaj. Sám bol horlivým kresťanom a bojovníkom za pravú vieru. Kresťanská viera sa šírila veľmi intenzív-

ne a prenikla dokonca hlbšie k pohanom, ktorí sa dávali krstiť. Pokiaľ by si ale niekto myslel, že časy Justiniána sú dávno za nami, stačí si spomenúť na svätú Liturgiu, kde spievame hymnus Jedinorodnjy Syne, ktorého autorstvo je pripisované tomuto svätému cisárovi. Takisto aj spomínané stavby stále stoja a sú živou spomienkou na Justiniána aj v 21. storočí.

Bolo už spomenuté, že manželkou cisára Justinána bola cisárovná Teodora. Tá nielenže ako človek dokázala prejsť veľkou zmenou, z herečky na cisárovnú, ale dokázala podporiť svojho manžela v najťažšej chvíli, čím doslova zachránila celú ríšu. Tiež podporovala Cirkev, vzdelanosť a kultúru. Svätí Justinián a Teodora boli príkladom nie len pre stredovekých kresťanských kráľov a cisárov, ale môžu motivovať aj nás. Svojou odvahou, rozumom, zbožnosťou či rozhladom dokázali nadčasový rozmer ich osobnosti a odkazu. Nech nám Hospod' Boh pomôže aspoň sčasti sa priblížiť týmto svätým a strážiť ich odkaz pre ďalšie generácie.

Amiň. Christos posred'i nas!

Andrej Kostelník

Foto: thearcheologist.org

KRÁTKA MODLITBA SVÄTÉHO PORFYRIJA PRE RODIČOV

*„Hospodi, Isuse Christe,
daj svoje svetlo mojim deťom.*

Ja Ti ich zverujem.

Ty si mi ich dal,

ale ja som slabý a neschopný ich viesť;

takže, prosím, osvetli ich.“

ZNÁMA GRÉCKA INFLUENCERKA SA STALA MNÍŠKOU

Nie len v minulosti, ale aj v dnešnej dobe sa Boh dotýka srdc mnohých z nás a takto vďaka Jeho blahodatí sa náš život môže zmeniť z dňa na deň, niekedy z minúty na minútu. Koľko takýchto príkladov poznáme? Je ich skutočne mnoho. Napríklad svätá Mária Egyptská je jednou z najznámejších svätých, ktorí boli dotknutí Božou milosťou a stali sa z nich vzorní kresťania (až svätí). Apoštol Pavol (Saul) prenasledoval kresťanov a nakoniec bol jedným z nich a ešte akým! Svätá Svetlana (Fotiny) stretla Christa pri studni a jej srdce zahorelo. Takto by sme mohli vymenovať mnoho ďalších svätých. Poznáme veľa príkladov aj z nedávnej minulosti. Svätý Sofronij (Essex, Anglicko) pocítil Božiu milosť v takej intenzite, že navždy zmenil svoj život a vďaka nemu sa potom k Bohu dostali veriaci z celého Anglicka a iných častí sveta. Máme príklady, keď sa zmenila rocková hviezda na hlboko veriaceho kresťana (dnes biskup Themistocles Adamopoulos, o ktorom sme si písali v tejto rubrike pred pár rokmi).

V dnešnom čísle Istiny Vám predstavíme ďalší príklad, ktorý sa stal len prednedávnom. Ide o Eleni Mazlou, známu grécku influencerku (osoba známa na sociálnych sieťach, ktorá prostredníctvom nahraného obsahu ovplyvňuje postoje, názory alebo správanie významného množstva ľudí – svojich sledujúcich). Táto známa Gré-

kyňa mala svoj účet na TikToku, ktorý sledovalo okolo pol milióna sledovateľov. Tam pridávala príspevky o každodennom živote, cestovaní, dovolenkách, móde, kozmetike a pod. Väčšina jej videí však nedávno zmizla, takže jej sledovatelia sa zaujímali o to, čo sa jej stalo. Preto sa rozhodla zverejniť fotografie zo svojho postrihu na mnišku, počas ktorého dostala meno Ipomoni (Trpezlivosť). V jednom nedávnom videu tiež vysvetľuje, že toto rozhodnutie urobila po hlbokom duchovnom hľadaní a cítila potrebu odstúpiť od slávy a publicity, ktorú jej TikTok priniesol, aby sa mohla sústrediť na svoju vieru. V popise svojich účtov na sociálnych sieťach píše, že miluje Boha a zanechala len príspevky súvisiace s kresťanstvom.

Nič na tomto svete nevie potešiť človeka viac ako Božia láska a tak sa stalo aj v prípade tejto 23-ročnej dievčiny, že ani svetská sláva, ani peniaze za jej príspevky na sociálnych sieťach ju netešili natoľko, aby ju udržali. Napriek všetkému sa rozhodla svoj život venovať Bohu. Vidíme, že takýto krásny príbeh nie je výmyslom, ale skutočnosťou, ktorá sa stala len pred nedávnom a zároveň je dôkazom toho, že zázraky sa dejú aj v dnešnej dobe.

Sláva Bohu!

Tatiana Vasiliou

Zdroj a foto: orthochristian.com/163352.html, monomachos.gr

PRÍBEH O DŽBÁNE

Kedysi dávno bolo na zemi veľké sucho. Vyschli všetky jazerá, pramene, potoky a studne. Suché boli stromy, kríky i tráva. V malej dedinke dievčatko vyľakane hľadalo na mamu ležiacu v posteli. Lomcovala ňou horúčka, pery mala suché a popraskané. Hoci už bola tma, dievčatko sa zakrútilo do maminho šálu a s hlineným džbánom v ruke vyšlo von hľadať aspoň dúšok vody.

Chodilo sem a tam, no nepodarilo sa mu nájsť ani kvapku. Vyčerpané si ľahlo na trávu a zaspalo. Keď sa zobudilo a zodvihlo džbán, zistilo, že je v ňom trochu vody. Voda bola veľmi studená a priezračne čistá. Dievčatko bolo šťastné. Dostalo veľkú chuť napit' sa, no potom si uvedomilo, že ak sa napije, nezostane dost' vody pre jeho mamku. Rozbehlo sa teda domov s džbánom v náručí. Tak veľmi sa ponáhlalo, že si nevšimlo šteniatko pred ich domom, zakoplo a spadlo. Dievča sa zodvihlo so slzami v očiach. Myslelo si, že vodu vylialo. Džbán však spadol a zostal pevne stát, nestratila sa ani kvapka vzácnej vody. Psík smutne zakňučal. Dievčatko si nalialo trochu vody do dlane a ponúкло ju psovi, ktorý ju dychtivo vychlípal a znovu začal vrtieť chvostom.

Dievča vzalo džbán, no na svoj veľký údiv zistilo, že už nie je z hlíny, ale z ligo-tavého striebra. Utekalo domov a podalo ho mamičke. „Mama, mamička! Našla som vodu!“ Matka jej však povedala: „Ja aj tak zomriem, radšej ju vypij ty!“ a vrátila džbán dcére. V tej chvíli sa strieborný džbán zmenil na zlatý. Dievčatko bolo veľmi smädné a už – už si priložilo džbán k ústam, keď vtom ktosi zabúchal na dvere. Dievča išlo otvoriť. Pred dverami stál biedny tulák, ktorý polohlasne zamumlal: „Trochu vody, prosím, pre lásku Božiu!“

Dievča prehltno sliny a podalo džbán úbožiakovi. Zrazu sa na džbáne objavi-

vilo sedem žiarivých diamantov a z každého z nich vytryskol prúd čistej a sviežej vody.

*„Dávajte a dajú vám:
mieru dobrú, natla-
čenú, natrasenú, vrcho-
vatú vám dajú do lona.
Lebo akou mierou bu-
dete merať vy, takou
sa nameria aj vám.“*

Darina Oleárová

Zdroj: Bruno Ferrero,
V zlatej knihe života (Malé
príbehy pre potešenie
duše), r. 2022

HUBOVÁ NÁTIERKA

Ingrediencie: 1 kg húb, 600 g očistenej papriky, 600 g cibule, 300 g paradajkového pretlaku, 4 strúčiky cesnaku, 1 lyžicu horčice, prášok zo sušených húb, olej, lyžičku mletej rasce, ½ KL mletého čierneho korenia, sol'

Postup: Očistené a pokrájane huby 10 minút povaríme v malom množstve vody a scedíme. Na oleji speníme cibuľu, pridáme pokrájanú papriku a všetko krátko podusíme. Pridáme vychladnuté huby, popučení cesnak, paradajkový pretlak, horčicu, prášok zo sušených húb, mletú rascu a čierne korenie. Všetko pomelieme a osolíme. Naplníme do pohárov a sterilizujeme pri 100 °C 30 minút, potom ešte raz 20 minút.

RYŽOVÝ PUDING

Ingrediencie: 100 g uvarenej nelúpanej ryže, 60 g orechov, 200 g mrazeného ovocia (napr. jahody), 50 g sušeného ovocia (hrozienska), štipka soli, podľa potreby med a voda

Postup: Prísady zmixujeme, puding nalejeme do pohárov a prípadne ešte vychladíme. Podávame obložený ovocím a orechmi, prípadne drobným pečivom.

Zuzana Sadilková

Foto: internet

† ИСТИНА

OBSAH

Báseň.....	3
Akcie BPM.....	4
Hľadáme sponzorov.....	7
Cirkevné dejiny.....	8
Liturgické okienko.....	10
Pokora svätého Nektária.....	12
Ovečka.....	14
Zázraky.....	17
Monastiere.....	18
Rozhovor.....	20
Novodobí svätí.....	24
Poučenia svätých.....	27
Študentské práce.....	28
Pravoslávie vo svete.....	30
Na zamyslenie.....	32
Recepty.....	33

Obálka:

Otec Ľuboš Omaska s rodinou

Strana 2:

CSL – svätý veľkomočeník Dimitrij

Strana 35:

Pozvánka na florbalový turnaj (Bardejov)

Obálka:

PCO Košice – Akafist k svätému Nektáriji Egin-skému a šachový turnaj

Dátum vydania: október 2024

ISTINA

Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS

Ročník XXIX/2024. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

e-mail: clanky.istina@gmail.com

web: <https://bpmorthodox.sk/istina/>
Uzávierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci. Cirkevne schválené.

Šéfredaktor: Tatiana Vasiliou - dočasne poverená funkciou

Redakčná rada: Peter Bobak, Jana Gubová, Daniel Havaj, Eva Kahancová, Nikola Kahancová, Jana Kapralová, Darina Oleárová, Zuzana Sadilková, Veronika Skysláková, Juraj Varecha, Tatiana Vasiliou

Korektúra: Juliána Molnárová, Zuzana Sadilková

Grafická a technická úprava: Jaroslav Smoleň, jerej Miroslav Guba

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Objednávky na odber:

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS

Redakcia časopisu ISTINA

Bayerova 8, 080 01 Prešov

E-mail: bpmslovensko@gmail.com

Cena za kus 0,60€. Ročný príspevok 7,20€ + poštovné na rok podľa počtu predplatných kusov (pre odberateľov zo Slovenska):

1 - 2 ks = 13 eur

3 - 10 ks = 16 eur

11 - 20 ks = 26 eur

21 - 40 ks = 36 eur

IBAN (Fio banka):

SK198330000002502282852

**Pravoslávna cirkevná obec v
Bardejove v spolupráci s Bratstvom
pravoslávnej mládeže na Slovensku -
SYNDESMOS organizuje**

FLORBALOVÝ TURNAJ

**7.12.2024
BARDEJOV**

**8:00 moleben v pravoslávnom chráme a
pokračujeme v telocvični Základnej školy
pod Vinbargom (oproti chrámu) turnajom**

**PROSÍME
NAHLÁSIŤ ÚČASŤ
DRUŽSTIEV DO
1.12.2024**

**Kontaktná osoba:
o.d. Ivo Petrovaj
0949 355 716
petrovaj.ivo@gmail.com**

Veková hranica - od 12 rokov

